

Tantárgy neve: Általános és fejlődéslelektan 1. KLM szak Neptunkód: NKOZOS1024,NKOZOS1024	Kreditértéke: 2
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 50%elmélet-50% gyakorlat	
A tanóra típusa: elmélet és gyakorlat, óraszám: 1ea+1gy az adott félévben Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: problematizálás, vita, szemléltetés	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretek ellenőrzésében alkalmazandó további módok: -	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgyleírás:	
<p>Az „Általános és fejlődéslelektan” tárgy első féléve alapozó és bevezető kurzus a további pszichológiai tanulmányokhoz. A hallgatók megismerkednek a pszichológiával mint tudománnyal, annak módszereivel, területeivel, határaival és társtudományaival. Az első félévben a megismerő folyamatok kerülnek fókuszba, a második félévben a fejlődéslelektani alapokat ismerhetik meg a hallgatók. A kurzus általános és bevezető jellege miatt a hallgatók értelemszerűen olyan ismeretek birtokába jutnak, melyekkel a későbbi tanulmányaik során újra találkozhatnak – magasabb szinten, differenciáltabban. A kurzus főbb témakörei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bevezetés: mivel foglalkozik a pszichológia? <p>A pszichológia gyökerei és kapcsolódása más tudományterületekhez. Nézőpontok a pszichológiában, tudományos és kevésbé tudományos megközelítések, módszerek, a pszichológia területei.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az emberi viselkedés biológiai-élettani alapjai <p>A személyiség fejlődése, szerveződése és egészséges működése környezeti és biológiai-élettani tényezők kontextusában. Idegrendszeri és hormonrendszeri alapok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az érzékelés és az észlelés 1. <p>A kognitív pszichológia és a megismerő folyamatok. Pszichofizika, érzékelés és észlelés. A Gestalt-lelektan. Észlelési folyamatok alapjai: a látás.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az érzékelés és az észlelés 2. <p>Az észlelési folyamatok alapjai: a hallás, egyensúlyérzékelés, kémiai észlelés, taktilis észlelés és propiocepció. Az észlelési rendszer érettségének, ingerlésének jelentősége az egészséges fejlődésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kognitív pszichológia: a tudat és a figyelem. <p>A tudatosság szintjei, a tudat problémája a pszichológiában. Tudatállapotok. A figyelmi rendszer jellegzetességei, működése, esetleges zavarai. Figyelemzavarok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kognitív pszichológia: tanulás és emlékezet <p>A tanulás különböző formái, jellegzetességeik. Az emlékezet működésének folyamatai, az emlékezeti rendszerek. Baddley munkamemória-modellje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kognitív pszichológia: a megismerő funkciók fejlődése, együttműködése <p>A kognitív funkciók háttérben végbemenő fontosabb idegrendszeri érési folyamatok gyermekkorban. A környezeti ingerlés jelentősége, a társas - szociális közeg meghatározó jelentősége a kognitív fejlődésben.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az intelligencia <p>Az intelligencia fontosabb elméletei. Az intelligencia mérése, az IQ értelmezése. Genetikai és környezeti determinánsok. Gardner többszörös intelligencia-elmélete és az érzelmi intelligencia.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tehetség és a kreativitás 	

A kreatív személy, a kreatív megoldások jellegzetességei. A kreativitás, mint érték, és mint összetársadalmi produktum. A kreativitás fejlesztése. A tehetséges gyermekek jellegzetességei, felismerése, fejlesztése.

- Az érzelmek pszichológiája

Az érzelmi élmény klasszikus és modern pszichológiai leírásai. Arousal, alapérzelmek, érzelmkifejezés, mimika és kulturális hatások. Néhány fontos és gyakori érzelmi állapot – agresszió, depresszió.

- A motiváció pszichológiája

Alapvető motívumok, homeosztatisz motívumok (testhőmérséklet fenntartása, szomjúság, éhség, szexualitás). Magasabb rendű, humánspecifikus motívumok –extrinzikés intrinzik motíváció, a Maslow-piramis.

- Stressz és stresszorok

A stressz modern megközelítése, eustressz és distressz, a Holmes-Rahe skálák. Distresszt kiváltó tényezők, a distressz testi és pszichés következményei. Pszichoszomatikus betegségek, szomatizáció, szorongás.

- Megküzdés a stresszel

Érzelemközpontú és problémaközpontú megküzdési stratégiák. A pszichés immunrendszer összetevői és erősítése. Az A, B, C és D típusú személyiség. A „szívósság”.

Kötelező, illetve ajánlott irodalom

1. Atkinson&Hilgard: *Pszichológia. Egyes fejezetek: 23-53; 55-88; 131-215; 217-257; 257-337; 339-378; 379-451; 453-477; 523-558.* Osiris Kiadó, Budapest, 2005. ISBN: 963-389-713-0
2. N. Kollár, K., Szabó, É. (szerk) (2004): *Pszichológia pedagógusoknak.* Osiris Kiadó, Budapest. ISBN 9789633896723
3. Czigler I., Oláh A. (2007): *Találkozás a pszichológiával.* Osiris Kiadó, Budapest, 355.o., ISBN: 978-963-389-921-2
4. Horváth-Szabó Katalin (2007): *Vallás és emberi magatartás.* PPKE BTK, Piliscsaba, 205.o., ISBN: 978-963-9206-51-9

Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Átfogóan ismeri az adott képzési terület tárgykörének alapvető tényeit, irányait és határait.
- Ismeri a pszichológia szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
- Átfogóan ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.
- Rendelkezik azzal a tudással, azokkal a képességekkel, attitűdökkel, amelyek szakmáját az állampolgári műveltség meghatározott köréhez kötik.

b) képességei

- Ellátja a szakképzettségének megfelelő munkakört.
- Elvégzi a szakterülete ismeretrendszerét alkotó diszciplínák alapfokú analízisét, az összefüggések szintetikus megfogalmazását és adekvát értékelését.
- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.
- Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Megért, illetve értelmez összefüggő szövegeket, valamint vizuális jelekkel, tipográfiai eszközökkel, ikonokkal tagolt szövegeket, táblázatokat, adatsorokat, vizuális szövegeket mozgó-, állóképeket, térképeket, diagramokat.

- Rutin szakmai problémákat azonosít, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati hátteret, azokat standard műveletek gyakorlati alkalmazásával megoldja.
- Megtervezi és megszervezi saját önálló tanulását, ahhoz a hozzáférhető források legszélesebb körét használja.
- Munkahelye erőforrásaival gazdálkodik, felhasználva szakmai tudását.

c) attitűdje

- Vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.
- Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására.
- Nyitott a szakterületén zajló szakmai, technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- Törekszik arra, hogy önképzése a szakmai céljai megvalósításának egyik eszközévé váljon.
- Komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntését.
- Törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg.
- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Szakmai útmutatás alapján végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- Felelősséggel részt vállal szakmai nézetek kialakításában, indoklásában.
- A szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő készségeit fejleszti és olyan új kompetenciákat sajátít el, amelyek segítségével alkalmassá válhat egy szervezeten belül felelősségteljes munkakör vállalására.

Tantárgy felelőse: Gombás Judit főiskolai docens PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Tóth József tanársegéd, Hollósi Mária Cecília tanársegéd